

Ministram, Regis gerentem personam, obtinent.

Provincialia quæ pro unaquaque provincia et ipsius ære dotantur, in quarum commissione Episcopus vel ipsius delegatus vocem habet, quin etiam canonicus.

Municipalia quæ cujuslibet oppidi sumptibus tenentur vivere et in quibus parochus vel parochi sedes habent.

—Possunt hodie Episcopi visitare hospitalia provincialia et municipalia?

R. Af. In spiritualibus, minime vero in æconomicis nisi ecclesiastici patronatus sint. Attamen cum lege civili Episcopi in provinciali commissione vicepresides sint, in illis semper reverentia et potestate donantur.

—Capellani habent jura parochialia vel quasi parochialia?

R. N. Sed sunt sub jurisdictione ordinaria nisi aliunde exemptionem Apostolicam vel privilegium Regale habeant: hæc autem exemptio in Concord. noviss. non servatur, quamvis alicubi existat, nisi in hospitali Italarum, prout apparet ex supra dictis (Lect. XLI, fol. 240). E contra comprehenduntur capellæ hospitalium et eorum capellani in art. 25, ex quo cuncti clerici oratoriis, sacellis publicis vel ecclesiis non parochialibus inservientes parochi subjacebunt, prouti supra (Lect. XLVII, fol. 218) dictum est.

—Quodnam est ergo objectum institutionis horum capellanorum?

R. Ministrare sacramenta pœnitentiæ, communionis et extremæunctionis eis qui in hospitalibus recepti sunt, illis in articulo mortis assistere, solatia spiritualia ferre, Missam dicere, si licet, in capella sive publica, sive privata, et etiam alia onera ex fundatione levare. Cum enim sacramenta ibi ægotantibus magna cum urgentia quandoque ministranda sint, delegantur ad hoc ministerium, quod a parochis non sine gravi incommodo nec satis prompte ministrari posset.

—Cujus est capellani nominatio?

R. Illius cui ex fundationis tabulis committitur, secus vero illius qui sustentationi capellani invigilat. Unde si hospitale municipii sit, electio fiet a commissione municipalis, si provinciale a commissione provinciali.

—Quid de funeribus eorum qui in his domibus moriuntur sive ægoti sint, sive infirmorum ministri?

R. Standum est fundationis tabulis, si ab ordinario probatæ sint, secus vero consuetudini legitimæ præscriptæ.

Si vero neutrum existat jura debentur parochi.

Parochus autem si in hospitali vel capella ejus sacramenta ministrare velit, vel funus aut processionem præsidere, domus ordinem turbare non debet, sed illum servare; magna enim reverentia his *doloris domibus* debetur, et præscriptiones medicorum ad ægotantium curationem et assistentiam non sunt spernendæ.

—Sunt apud nos aliqua hospitalia religiosa?

R. N. Nam omnia lege contra cœnobîa lata anno 1837 omnino sublata sunt, ita ut etiam Hospitalium Sancti Joannis a Deo, quæ in Hispania nata sunt, vix unum supersit in Philipinis insulis.

LECTIO XC.

DE COEMETERIIS ET FUNERIBUS CHRISTIANORUM.

—Quid significet vox cœmeterium?

R. *Locus somnii* (1), nam mors amara malis christianis tamquam somnus est, unde inter pios fidelesque catholicos cum aliquis moritur dicitur poetica ac tenerrima phrasi: «obdormivit in Domino.»

—Hæc vox antiqua est in Hispania?

R. Af. Ea enim usi sunt Illiberitani Patres his verbis: «Cereos per diem placuit in cœmeteriis non incendi, inquietandi enim sanctorum spiritus non sunt (2). Qui hæc non

(1) Partitarum leges (ley 4.^a, tit. 13, p. 1.^a) vocem cœmeterium dicunt esse cuasi *cinisterium*: perperam autem hæc explicatio affertur.

(2) Variæ sunt hujus difficilis canones interpretationes.

Alii *sanctorum spiritus* credunt esse *animas fidelium*, qui ibi orabant, prouti Paulus epistolam scribit Sanctis qui sunt in Epheso. Alii vero (inter eos P. Villanuño) ne cereorum luce ducti gentiles

observaverint arcentur ab Ecclesiae communione (Can. 34.)

Placuit prohiberi ne foeminae in coemeteriis pervigilent, eo quod saepe sub obtentu orationis scelera atenter committant (Canon 35).

—Licebat ex antiqua disciplina Hispana intra ecclesias inhumare vel sepelire?

R. N. Nam ipsi Romanas leges sequebantur (1) quibus prohibitum erat intra muros cadavera condere; unde in Bracharensi I sit dicitur: «Placuit ut corpora defunctorum nullo modo in basilica sanctorum sepeliantur, sed si necesse est de foris circa murum basilicae, usque adheo non abhorret, nam si firmissimum hoc privilegium usque nunc retinent civitates (Nb.) ut nullo modo intra ambitus murorum cujuslibet defuncti corpus humetur, quanto magis hoc venerabilium martyrum debet reverentia obtinere.» (Can. 18.)

—Quid de illorum natura Partitarum leges?

R. Haec antiquae leges postquam in tit. 12 Partitae primae tractaverunt de religiosis domibus, distinguentes inter loca sacra et loca mere religiosa, in sequenti titulo 13 loquuntur de sepulturis, quas quidem ut ecclesiis adjunctas considerant, ideoque tamquam religiosa loca (2).

—Quotuplicia sunt coemeteria?

R. 1.º Ratione religionis sunt benedicta seu catholica, et prophana, in quibus infidelium et excommunicatorum cadavera sepeliuntur.

2.º Ratione situs sunt ruralia et urbana.

3.º Ratione dominii sunt publica vel privata, et eodem

martyrum reliquias invenirent. Sed cur non nocte Incendi prohibent? Numquid non nocte inveniri potius possent? Aliis potius (et meo judicio mellius) videtur eo canone vitatas fuisse superstitiones quae ut plurimum accensis lucibus circa cadavera fiebant ut Judei cum suis *tephitim* (V. Calmet, Diccion., verbo *Tephitim*) evocando spiritus. Unde Sammel pythonisae dixit—quare inquietatis me? Christianos autem eo tempore judaicis superstitionibus obnoxios fuisse patet, nam vetat quoque Can. 49 ejusdem Concilii: «De frugibus fidelium ne a judeis benedicantur.»

(1) Theodosii lex, lata anno 381, tit. 17, lib. 1.º sui codicis, quo Hispana gens regebatur, tempore Suevorum et Wisigothorum.

(2) Ley 2.ª, tit. 13, «Cerca de las iglesias tovieron por bien los Santos Padres que fuesen las sepulturas de los cristianos.»

Ideohodie in coemeteriis nostris capella vel ecclesia construitur.

sensu dicuntur ecclesiastica, municipalia, confraternalia et familiaria, prouti sunt alicujus confraternitatis, vel gentilium sepulchrum alicujus familiae (vulgo *panteon*).

—Quibus legibus hoc negotium in Hispania regitur?

R. Praeter canonicas sanctiones, synodalia decreta et Partitarum citatas leges, habentur etiam aliae in Noviss. Recop. adjunctae (tit. 3, lib. 1) et praesertim Regalis schedula lata anno 1787, quae est lex 1.ª dicti tituli, eaque coemeteria ruralia instaurari jubentur.

Cum vero haec lex debitum effectum non fuisset sortita, latum fuit aliud Regium decretum, die 2 Junii anni 1833, cum jam dira lues asiatica per Europam grassaretur, qua sine mora et sub gravibus poenis coemeteria ruralia statim erigi jussum est, quae quidem exitum obtinuit, et hodie viget.

—E quibus sumptibus debent coemeteria construi?

R. E reditibus ecclesiae parochialis si illos competentes habent; secus vero sumptibus municipalibus. Si area aliqua privati dominii ad hoc necessaria sit, expropriari potest dominus ejus, etiam invitus, praevia tamen juxta leges compensatione.

—Si vero coemeterium municipalibus sumptibus stratum sit censebitur illius dominii?

R. N. Est enim religiosa res, ideoque nec claves quidem habebit praefectus municipii, sed erunt in manu parochi vel capellani specialis coemeterii; idque ex Regia schedula, lata die 18 Martii 1861 (1), consulto Status Consilio, in cujus responsione sana ad modum et catholica doctrina continetur.

—Quaenam tamen in his casibus municipalia jura?

1.º Capellanum proponere ab Episcopo probandum.

2.º Emolumenta accipere pro occupata sepultura, non vero ad lucrum, sed ad coemeterii conservationem et reparaciones necessarias.

(1) Praecedenti anno 1860 lata fuerat ab eodem Status Consilio contraria sententia, doctrinis et parum solidis et ecclesiasticae jurisdictioni adversis fulcita, quae tanti Senatus gravitati dedecet, ideoque haec, posterior et dignior, praee oculis habenda est.

3.º Publicæ salubritati invigilare, hoc enim auctoritati civili incumbit etiam in privatis et profanis.

—Quid vero de profanis cœmeteriis?

R. Regia schedula, lata anno 1855, die vero 29 Aprilis (1), jussum fuit cœmeteria profana strui in quibusdam oppidis quæ ab acatholicis frequentantur, quod quidem nihil contra religionem habet, nam et in ipsa urbe Roma hæretici illa habent, nec decorum foret eorum cadavera in agris sepelire et ferarum voracitati relinquere.

—Possunt tamen solemniter sepeliri?

R. N. Sed contrarium jussum fuit cum anno 1851 cœmeterium britanicum Matrili constructum (2).

—Quomodo profanantur cœmeteria?

R. Eisdem modis ac ecclesiæ, nempe effusione sanguinis actu libidinis, ammittendo formam tempore benedictionis habitam et inhumatione cadaveris excommunicati, quod quidem nisi foras ejiciatur cœmeterium reconciliari nequit.

—Quænam ergo in hoc canonica regulas?

R. Sepultura christiana continuatio est christianæ communionis, unde qui extra communionem moritur christiana, id est catholica sepultura gaudere nequit, unde S. Leo M. ait (3): «*Quibus viventibus non communicavimus mortuis communicare non licet.*» In hoc autem logicam consequentiam depromit Ecclesia, nam et in societatibus privatis qui solvenda non solvit, nec cum accipitur accipit, et qui a collegio recedit honoribus et beneficiis collegii pri-

(1) En todas las poblaciones donde la necesidad lo exija, á juicio del gobierno, se permitirá construir cementerios a donde sean conducidos, depositados y sepultados con el respeto debido á los restos humanos los cadáveres de los que mueran fuera de la comunión católica.

2.º En aquellas poblaciones que no tengan los cementerios especiales á que se refiere el artículo anterior, los alcaldes y ayuntamientos cuidarán, bajo su más estrecha responsabilidad, de que los cadáveres de los que mueren fuera de la comunión católica sean enterrados con el decoro debido á los restos humanos, tomando las precauciones convenientes para evitar toda profanación.

(2) «Que no se permita en el culto público ni privado.» (Real orden de Junio de 1851.)

(3) Leonis M., ep. 92 ad Rustic., cap. 6.

vatur, uti dicemus infra cum de ecclesiasticis censura.

—Quosnam expresse privat Ecclesia catholica sepultura?

R. Duellistas, de quibus Sess. XXV, cap. 18. «Si in ipso conflictu decesserint perpetuo careant ecclesiastica sepultura.»

Sed jure communi privantur etiam excommunicati omnes, ideoque infideles, seu positivi seu negativi, hæretici, apostatæ, schismatici et etiam peccatores publici, qui pœnitentiæ sese subdere noluerunt. Inter hos autem nominantur speciatim usurarii, percussores clericorum vel religiosorum, raptores honorum ecclesiasticorum, qui paschale præceptum non adimplent, et denique suicidæ, excepto amentia casu. De his infra dicendum cum de ecclesiasticis pœnis et delictis.

—Quid de quarta funerali?

R. «Decernit Sancta Synodus, ut quibuscumque in locis jam ante annos quadraginta, quarta, quæ funeralium dicitur, cathedrali aut parochiali ecclesiæ solita esset persolvi, ac postea fue rit ex quocumque privilegio, aliis monasteriis, hospitalibus, aut quibuscumque locis piis concessa, eadem posthac integro jure, et eadem portione; qua antea solebat, cathedrali seu parochiali ecclesiæ persolvatur: non obstantibus concessionibus, gratiis, privilegiis, etiam *Mari magno* nuncupatis, aut aliis quibuscumque.» (Sess. XXV, cap. 13.)

—Quid *Mari magno* nomine intelligitur?

R. Privilegia specialia quæ Sancti Francisci Assisii filiis seu minoritis concessa sunt.

—Qua de causa dicebatur quarta?

R. Vide quæ supra dicta sunt lect. XLVII, fol. 217.

—Quid amplius de fidelium suffragiis Trid. Syn.?

R. «Curent autem Episcopi, ut fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, eleemosynæ, aliaque pietatis opera, quæ a fidelibus pro aliis fidelibus defunctis fieri consueverunt, secundum Ecclesiæ instituta pie et devote fiant; et quæ pro illis ex testatorum fundationibus, vel alia ratione debentur, non perfunctorie, sed a sacerdotibus, et Ecclesiæ ministris, et aliis, qui hoc præsta-

re tenentur, diligenter et accurate persolvantur.» (Sessio XXV de Purgatorio, cap. initiali.)

—Quid Partituram legibus in sepeliendis mortuis prohibetur?

R. Ne cadavera preciosis vestibus sepeliantur, nisi regali, ecclesiastica aut alia maxima dignitate micaverint.

—Quid Noviss. Recopil.?

R. Magnos sumptus planctusque, inutilemque ac profanum in tumulis ac feretris luxum.

—Quid posterioribus legibus?

R. Præter supra citatas quæ Ecclesiæ jura legitima favent, prohibitum fuit optime Regia schedula, lata die 22 Aprilis 1857, carmina vel defunctorum elogia tempore inhumationis in cœmeteriis legere, nec alia fiant quæ christianæ gravitati vel ecclesiasticæ disciplinæ absona sint, quæ quidem dispositio in his casibus præ oculis haberi et citari debet.

—In translationibus cadaverum quæ leges servantur?

R. Politicæ et sanitatis, quibus prohibetur exhumationem fieri ante biennium, et cum medicorum consilio. Nec etiam æstivo tempore eas fieri oportet. Jura autem quæ exigebantur in unaquaque ecclesia per transitum, ab anno 1855 schedula Regia, lata die 18 Aprilis, abolita fuerunt. Has autem omnes politicæ regulas inserere et longum et a proposito nostro absonum foret, cum etiam frequenter variantur.

PARS OCTAVA.

Vita christiana.

LECTIO XCI.

FAMILIA CHRISTIANA.

—Quid vitæ christianæ nomine intelligimus?

R. Modus vivendi secundum præcepta Evangelii et Ecclesiæ, quæ et clericos et laicos obligant, quamvis non sint in statu perfecto, ita ut qui ea non servat catholicus seu verus christianus, dici non possit (1).

—Est idem christianus ac catholicus?

R. N. Christianus est qui sacro Baptismate regeneratus Christi Evangelii divinitatem credit et reveretur, quamvis forsitan non uti debet. Attamen catholici tantum *veri christiani sunt*, ut ait Sanctus Pacianus, noster Barchinensis Episcopus (2).

—Quodnam est fundamentum materiale societatis christianæ?

R. Familia christiana, nam e familia populi, e populis provincia, e provincia nationes, e nationibus humanum genus cunctaque christianitas seu Ecclesia christiana formatur.

—Quid est ergo familia christiana?

R. Societas christianorum, ut plurimum patre, matre, filiisque constans, et etiam aliis utriusque sexus adjectis

(1) Vita autem christiana in eo consistit, ut homines fiant membra Christi, nam ut ait Divus Thomas: «Numquam homines potuerunt salvari etiam ante Christi adventum nisi *fierent membra Christi*. (P. 3, q. 68 a.)

(2) Epistola 1.^a ad Simplicium. «Christianus mihi nomen est, Catholicus vero cognomen: illud me nuncupat, istud ostendit; hoc probor, inde significor.»

personis sub regimine patris, qui auctoritatem Dei in familia gerit, sicut Reges et Principes Deum in terris (1).

—Attamen sunt familiae in quibus nec pater, nec filii, nec conjugati sunt?

R. Af. Sed familia proprie dicta ea est: res autem definiuntur secundum ea quae generaliter occurrunt. Nam et ipsi cœnobarum coetus familiae religiosae dicuntur, et in ea superiores dicuntur patres, sodales autem fratres vocantur. Superiores autem spirituales filios Deo regenerant, sicuti christiani conjugati Ecclesiae filios dant.

—Homo est naturaliter sociabilis?

R. Af. Et patet ex verbis ipsius Dei: «Non est bonum hominem esse solum: faciamus ei adiutorium simile sibi. (Gen. 2, 18.)

—Homo obnoxius est labori?

R. Af. Nam ante peccatum tenebatur laborare: «Tulit ergo Dominus Deus hominem et posuit eum in hortu voluptatis ut operaretur et custodiret illum.» (Ib. v. 15.)

—Ergo proprietates ipsa a Deo inducta est?

R. Af. Et patet ex verbis allatis ubi positus fuit primo ut *opus faceret*, secundo ut *opus factum retineret*, ipso facto quod custodiret.

—Quid ergo dicendum de pactitia hominum societate aliisque modernis hujus generis deliramentis?

R. Cunctas has ineptias, vel aperte, vel larvate, contra christianam veritatem esse et a racionalistis inductas contra ipsa divina verba, et a jurisperitis catholicis parum caute acceptari. Nam in Genesi clara et perspicua invenitur notitia.

- 1.º Originis familiae.
- 2.º Societatis humanae.
- 3.º Suae qualitatis in humano genere et proinde principii auctoritatis et socialis hierarchiae.
- 4.º Facultatis puniendi delicta et imponendi poenas.
- 5.º Juris proprietatis et dominii.
- 6.º Obligationis laborandi.

(1) Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit; non est enim potestas nisi a Deo. Quae autem sunt, a Deo ordinatae sunt. Ad Rom. 13, v. 1.

Unde sophistica theoremata, quae hodieum his de rebus a sycophantis circumferuntur, ingratum veris catholicis saporem habent.

—Omnes homines sunt aequales jure divino naturali et positivo?

R. N. Nam ab initio mundi et familiae origine, paterfamilias (Adan) fuit superior conjugi suae (Evæ), et ambo fuerunt superiores cunctis filiis suis jure naturali; ergo superioritas, et consequens inaequalitas, derivantur ex ipso naturali jure, constatque etiam ex jure divino positivo.

—Annuit his Trid. Synodus?

R. Af. Ipsaque et familiae, et humani generis propagationem in ipso Geneseos libro quaesivit, (nam et in alio quaeri non potest) ideoque cum matrimonii originem descripsit in ipso mundi origine reposuit.

—Quenam sunt Tridentini verba?

R. «Matrimonii perpetuum indissolubilemque nexum primus humani generis parens divini spiritus instinctu pronuntiavit, cum dixit:—Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro de carne mea: quamobrem relinquet homo patrem suum et matrem, et adhærebit uxori suae, et erunt duo in carne una.» (Sess. XXIV, cap, 1.º de Doctrina Matrim.)

—Polygamia contraria est juri divino?

R. Af. Ipsaque non veram familiam gignit, nam familia vera, quae in quadam *triade* consistit (ne sacratissimum Trinitatis nomen humanis rebus, quamvis reverentia dignis, tribuamus) nempe patre, uxore et filio, qui ab utroque procedit, in polygamia non invenitur, cum sit tantum vera chaos imago.

—Quid de polygamia Trid. Synodus?

R. «Hoc autem vinculo duos tantummodo copulari, et conjugii Christus Dominus apertius docuit, cum postrema illa verba, tamquam a Deo prolata, referens dixit:—Itaque jam non sunt duo, sed una caro. Statimque ejusdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto ante pronuntiatam, his verbis confirmavit:—Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet.» (Ibid.)

—Evangelica lex familiam christianam in matrimonio statuens feminae conditionem relevavit?